

KAVRAM VE ANLAM BOYUTUNDA SARI VE TONLARI

Yrd. Doç. Dr. Nesrin BAYRAKTAR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi
bnesrin@yahoo.com

Özet

Sarı renk adı; Türkçenin bilinen en eski yazılı belgeleri olan Orhon Yazıtlarından bu yana Türkçede kullanılmaktadır. Sarı > saru > TT sarı. Sarı, Türkçenin her döneminde kullanılmış olması nedeniyle, renk adları içinde özel bir yere sahiptir. Türkçede renk adlarının işlevi; bu renk adını içeren sözcüklerin sayısı ile kavram ve anlam alanlarının genişliği ile ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada; çeşitli sözlüklerden; sarı renk adını içeren ve renk bildiren adlar, hayvan ve bitki adları, tıp ve kimya terimleri, eşya ve yiyecek adları, doğa ile ilgili ad ve sıfatlar, insan dış görünüşüyle ilgili kullanımlar, mecazlar, Ad Bilimi kapsamına giren adlar, atasözleri ve deyimler saptanmış ve sarı renk adının kavram ve anlam boyutuna ilişkin bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: sarı, anlam alanı, kavram alanı

THE CONCEPTUAL AND SEMANTIC FIELDS OF COLOUR NAME SARI AND ITS TONES

Abstract

The colour name *sarı* (yellow) has been in use in Turkish since Orkhon Monuments which are the oldest written Turkish documents. Sarı > saru > TT sarı. *Sarı*, having been used in all periods of Turkish, is of a special etymological status in comparison to other colour names. The value of a colour name in Turkish can be assessed by the number of lexical items comprising that particular colour name, and the size of its conceptual and semantic fields. This study aimed to evaluate the value of colour name *sarı* for Turkish. To do this, various dictionaries have been referred to compile lexical items derived with the colour name *sarı*. These included words comprising *sarı* and symbolising a colour; names of animals and plants; medical and chemical terms, names of food and objects; nouns and adjectives related to nature; expressions related to human appearance; figurative expressions; names in Onomastics; proverbs and idioms. These have been classified to determine the conceptual and semantic fields of *sarı*.

Key words: yellow, semantic field, conceptual field.

GİRİŞ

Sarı Türkçede; güneşin, buğday başağının, sonradan altının rengi olarak genellikle olumlu anlam birimcikler kazanmıştır. Sarı, dünyanın merkezini sembolize eder (Genç 1996: 41), ayrıca Türk mitolojisinde hayır ilahı Ülgen ile doğrudan doğruya bağlantılıdır (Genç 1996: 42-43). Uygur Türkçesi ve Çağatay Türkçesine

ait eserlerde *sarıg agrıg* kullanımında karşımıza çıkan ve günümüz Türkçesinde sarılık (hastalık), kara sarı (yüz) gibi kullanımlarda görülen olumsuz anlam birimcikler dışında sarı renk adının olumsuz anlamı yoktur. Kara-siyah, ak-beyaz, kızıl-al-kırmızı, kır-gri gibi yakın anlamlı renk adı ortaklıklarında görülen sözcüklerin birinin Türkçe ve diğerinin alıntı olma durumu hemen her renk için bulunmaktayken; sarı renk adında bu durum görülmez.

1. SARI RENK ADINI İÇEREN RENK İFADELİ SÖZCÜKLER

Taranan eserlerde yirmi beşi sarı renk adını içeren ve altısı sarı renk adını içermeyen toplam otuz bir adet sarının tonlarını bildiren renk adı ve eylemi saptanmıştır.

1. Sarı Renk Adını İçeren Sarı Tonları: Taranan sözlüklerde toplam yirmi beş adet sarı renk adını içeren ve sarının tonlarını bildiren kullanım saptanmıştır. Bunlardan biri çok renklilik, biri at donu; biri pekiştirme, beşi küçültme anlamlı sıfat, ikisi renk eylemi bildirirken, on beşi sarının çeşitli tonlarını belirtmektedir.

Renkler kavram açısından soyut sözcükler olmasına karşın; Türkçede renk tonlarında somutlaştırma göze çarpar. Sarı renk adının çeşitli tonlarını gösterirken kullanılan başak, saman, yumurta, safran, kehribar, civciv, kanarya ve altın sözcükleri; sarının bir kavram olarak somutlaşmasına örnektir. Sarı için bu kadar fazla ayırıcı ton bulunması bu rengin Türk kültüründeki önemine de işaret etmektedir.

açık sarı	kara sarı	saman sarısı	sarıca
aksarı	kehribar sarısı	sapsarı	sarıgelen: sarımsı
altın sarısı	kirli sarı	sapsarı kesil-/ol	sarılgıt/sarılgıt: çok renkli
başak sarısı	koyu sarı	saral-/sarar-	sarımsı
civciv sarısı	limon sarısı	sarı muhâlif	sarımtık
kanarya sarısı	safran sarısı	sarı yağız: at donu	sarımtırak
yumurta sarısı			

2. Sarı Renk Adını İçermeyen Sarı Tonları: Taranan sözlüklerde sarı renk adını içermemesine karşın sarının tonlarını bildiren altı renk adı saptanmıştır.

hardal rengi	limonî	buğday rengi
güneş rengi	portakal rengi	kavuniçi

2. SARI RENK ADINI İÇEREN HAYVAN ADLARI

Taranan sözlüklerde, sekizi balık, on dokuzu kuş, beşi evcil hayvan, beşi böcek, beşi yaban hayvanı olmak üzere toplam kırk iki adet sarı renk adını içeren hayvan adı saptanmıştır. Bu hayvanlardaki sarı renk adı, hayvanların herhangi bir yerindeki sarılığa işaret etmektedir.

Balık: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren sekiz adet balık saptanmıştır.

sarıağız	sarıbalık/sarıbenli	sarıhani	sarıkuyruk
sarıkanat	sarıgöz	sarıkulak	sarı kaya balığı

Kuş: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren on dokuz adet kuş adı saptanmıştır.

sarıasma/sarıbilbil/sarıbülbül/sarıçıtnık/sarıguş/sarıkandil/sarıkuş/sarısandak kuş		
sarıbaş	sarıgöde: yırtıcı kuş	sarıkebe
sarı ardıc kuşu	sarı boğazlı serçe	sarı çobanaldatan
sarı kuyruksallayan	sarı gagalı dağ kargası	sarı gagalı dalgıç
sarı gagalı keten kuşu	sarı gagalı tropik kuşu	sarı gagalı yelkovan
sarı kamışçın	sarı kiraz kuşu	sarı mukallit
sarı yelve	sarusandal	sarıhk

Evcil Hayvan: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren beş adet evcil hayvan adı saptanmıştır.

sarıkız: inek	sarıboz: eşek	sarıger: keçi
sarıkonur: sığır	sarıtülü: 1-2 yaşlarında keçi yavrusu	

Böcek ve sürüngen: Taranan sözlüklerde sarı renk adını içeren beş adet böcek adı saptanmıştır. Bunlardan ikisi yaban arısı için kullanılmaktadır.

sarıca:yaban arısı.	sarıbö: zehirli böcek
sarıcaarı/sarıçibin: eşekarısı	sarımana/sarıkakaç: kertenkele
sarı boyunlu termit	

Yaban Hayvanı: Taranan sözlüklerde beş adet yaban hayvanı saptanmıştır. Bunlardan üçü yılan adıdır.

sarıteyin: sincap	sarubek: yılan	sarı akrep	sarı yılan	sarı engerek
-------------------	----------------	------------	------------	--------------

3. SARI RENK ADINI İÇEREN BİTKİ ADLARI

Taranan sözlüklerde dokuzu ağaç ve çalı, on dördü çiçek, on ikisi meyve, üçü sebze, sekizi tahıl, yirmi biri ot olmak üzere toplam altmış yedi sarı renk adını içeren bitki adı saptanmıştır. Sarı renk adı bitkilerin herhangi bir yerindeki sarılığını belirtmek üzere kullanılmıştır.

Ağaç ve Çalı: Taranan sözlüklerde saptanan sarı renk adını içeren ağaç ya da çalı adı dokuzdur.

sarıağaç	sarıağı/sarıağu/sarıcık	sarıkavak/sarukavak: çınar	sarı odun
sarıdiken	sarısalkım	sarıçalı	sarı çam
sarı söğüt			

Çiçek: Taranan sözlüklerde sarı renk adını içeren on dört çiçek adı saptanmıştır.

sarı çiçek1: çuha	sarı çiçek2: ölmez çiçek	sarıklık: çiğdem	sarımantı: şebboy
sarıpapatya	sarısabır	sarızağar: çiğdem	sarızambak
sarıçiğdem	sarı gül	sarı nilüfer	sarı savran
sarı süsen	sarı şebboy		

Meyve: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren on iki meyve adı saptanmıştır.

sarıbekir armudu	sarıbuzğulu: üzüm	sarıhıdır/hızır elması
sarıarmut/sarıcaarmut	sarıcaerik1: erik	sarıerik: kayısı.
sarıgöbek elması	sarıkoğuk: incir	sarıpapa/sarıyemiş: şeftali
sarısarı: üzüm	sarıerik2: zerdali	sarı aliç

Sebze: Taranan sözlüklerde üç adet sarı renk adını içeren sebze adı saptanmıştır.

sarıoturak fasulye	sarıparmak: havuç	sarıpatlıcan: domates
--------------------	-------------------	-----------------------

Tahıl: Taranan sözlüklerde saptanan sarı renk adını içeren tahıl adı, sekizdir.

sarıbaş: buğday	sarıbursa: buğday	sarıfiğ
sarıhalile	sarıkılçık: pirinç	sarıkırım/sarıkırık/sarıkırışık: tohum
sarıtoppas: buğday	sarıyazlık: buğday	

Ot: Taranan eserlerde, sarı renk adını içeren yirmi bir adet ot adı saptanmıştır.

sarıdiken: yabanotu	sarıot/sarot	sarı tekesakalı	sarı yonca
sarısütlüğen	sarıyak mantarı	sarıbaş	sarı yaprak
sarı centiyan	sarı kantaron	sarı civanperçemi	sarı ballıbaba
sarı çiriş	sarı diken	sarı geven	sarı iskorçina
sarı kız mantarı	sarı kokulu	sarı mantar	sarı püren
sarı boya/sarı can/sarı kök			

4. SARI RENK ADINI İÇEREN TIP TERİMLERİ: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren organ ya da hastalık adı ve tıp terimi olan toplam on terim saptanmıştır. Bunlardan altısı tıp terimi, üçü hastalık, biri de sarı renk adıyla kullanılan bir tedavi biçimini gösteren eylemdir.

sarı benek/sarı nokta	sarı cisim	yumurta sarısı
sarı nokta: görme hastalığı	sarı enzim	sarı kıkırdak
sarı teller	sarıhumma	sarılık
sarılığını kes-: ustura ile hastaların alnından bir damla kan çıkartmak		

5. SARI RENK ADINI İÇEREN KİMYA TERİMLERİ: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren ve kimya terimi olarak değerlendirilebilecek iki terim saptanmıştır.

sarısabır: sarısabır bitkisinin etli ve kalın yapraklarından çıkarılan, kırmızımtırak esmer renkli, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan bir madde.

Hint sarısı: Mango yaprakları ile beslenmiş ineklerin sidighinden elde edilen, kehribar sarısına yakın, özellikle yağlı boya resimde kullanılan bir boya.

6. SARI RENK ADINI İÇEREN EŞYA ADLARI: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren altı adet eşya adı saptanmıştır. Bunlardan *sarı lira* ve *sarı mankır*, altın madeninden yapılmış parayı; *sarı bez* “görmeyenlerin tanınmak için kollarına taktıkları üzerinde üç siyah noktanın bulunduğu sarı renkli bant”ı; *sarı çedik*, bir tür kadın ayakkabısını; *sarı göz sarma*, bir tür çiftelyi; *sarıpüs* ise “at, katır vb. hayvanlara örtülen kıl örtü”yü ifade etmektedir.

sarı lira	sarı mankır	sarı bez
sarı çedik	sarıpüs	sarıgöz sarma

7. SARI RENK ADINI İÇEREN YİYECEK ADLARI: Taranan sözlüklerde, dört adet yiyecek adı saptanmıştır. Bunlardan ikisi tatlı, biri yemek, biri de eritilmiş tereyağı için kullanılan yiyecek adıdır.

sarıyağ/sarıcağ: tereyağı.	sarıaş: zerde, pelte
sarıburma: tatlı	sarısu:taze peynirden yapılan bir yemek

8. SARI RENK ADINI İÇEREN DOĞA İLE İLGİLİ SÖZCÜKLER: Taranan sözlüklerde, sarı renk adı içeren ve doğayla ilgili olan beş adet sözcük saptanmıştır. Bunlardan ikisi toprak türünü, üçüye rüzgâr adlarını göstermektedir.

sarıçiyile: sarımsı toprak	sarıgelen: sarı, yağlı toprak
sarınacak: kuzeybatıdan esen yel	sarıyel1: doğudan esen ılık rüzgâr
sarıyel2: kışın ırmak vadilerinden gelen sert, soğuk yel	

9. SARI RENK ADINI İÇEREN VE İNSAN DIŞ GÖRÜNÜŞÜNÜ ANLATAN SÖZCÜKLER: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren ve insan dış görünüşünü bildiren dokuz kullanım saptanmıştır. Bunlardan biri bir ırkı gösteren addır. Kullanımlarda ikisi “hastalıklılık, sağlıksızlık” anlamlarıyla olumsuz anlam birimcikler kazanmıştır. Ayrıca *sarı çapar* ve *sarı çıyan* örneklerinde de sarı; dış görünüş olarak sarışın olmanın yanı sıra “hainlik, sinsilik, aksilik” anlamlarıyla olumsuz anlam birimcikler kazanmıştır.

sarı ala göz: sarıya çalar kestane rengi gözlü
sarıçapar: sarı ya da kızıl saçlı, cildi bozuk
sarı ırk: Tenleri sarı renge yakın olan bir ırk.
sarı çapar: sarışın ve aksi (insan)
sarışın: sarı saçlı ve açık renk tenli (insan)

sarıbaybak: sarışın
sarıtıska: cildi renksiz, sağlıksız adam
kara sarı: hastalıktan rengi solmak
sarı çıyan: sinsî, hain sarışın kimse

10. SARI RENK ADINI İÇEREN MECAZ KULLANIMLAR: Taranan sözlüklerde, sarı renk adını içeren on beş mecaz kullanım saptanmıştır. Bunlardan yedisi “uyuşturucu madde” anlamındadır. *Sarı kanarya* ya da *sarı kanaryalar* Fenerbahçe Spor Kulübü’nün renklerinden biri dolayısıyla parça-bütün ilişkisi kazanmıştır. Aynı ilişki *sarı kart* ve *sarı kart gör-* kullanımlarında da görülmektedir. *Sarı sendika* ve *sarıcada* nedensiz ya da benzetme ilişkili mecaz; *sarı sıcakta* “aşırılık” ve *sarıayaklı* kullanımında da olumsuz anlam bulunmaktadır.

sarı kız: esrar

sarı bomba: uyuşturucu türü

sarı yelek: uyuşturucu madde

sarı melek: esrar

sarı kart: Kurallara devamlı olarak uymayan, aşırı, sert veya kasıtlı faul yapan, centilmence davranışlardan uzak kalan oyuncuya hakemin ikazını gösteren kart.

sarı sendika: İşverenden yana olan sendikal örgüt.

sarıayaklı: uğursuz

sarıca: Eyalet valileri buyruğundaki başıbozuk asker.

sarı: esrar

sarı ceket: uyuşturucu

sarı dünya: esrar

sarı kanaryalar: Fenerbahçe spor kulübü, oyuncularını ve taraftarlarını

sarı kart gör-: Futbol, voleybol veya hentbolde oyun kurallarına aykırı hareket yapan oyuncu sarı renkte kart cezası almak.

sarı sıcak: Türkiye'nin güney illerindeki yakıcı güneş ve sıcaklık

sarı sayfalar: gazetelerin ilân sayfaları

11. SARI RENK ADINI İÇEREN AD BİLİMSEL ADLAR: Çalışmanın bu bölümünde; çeşitli sözlük ve atlaslardan yirmi ikisi kişi adı, yüz sekseni yer adı, üçü su adı olmak üzere toplam iki yüz beş Ad Bilimi kapsamında ad saptanmıştır. Sarı renk adını içeren dağ adı (Horoonymic) bulunamamıştır.

Kişi Adları (Anthroponomic): Taranan kişi adı sözlüklerinde sarı renk adını içeren yirmi iki kişi adı saptanmıştır. Bunlardan biri renk adının dar-yuvarlak ünlülü biçimi olan *Saru* ve ikisi de renk adının sarı ve saru biçimlerini birlikte gösteren çift biçimli kişi adlarıdır.

Balsarı	Sarıgül	Saribek	Sarıalp	Sarıbay	Saruca
Sarıcabay	Sarıçam	Sarıçiçek	Sarıer	Sarıgül	Sarıgüzel
Aksarı	Sarıkaya	Sarıkız	Sarıtaş	Saru	Sarıcan
Sarıhan/ Saruhan		Sarıca/Saruca		Gülsarı	Ersarı

Yer adları (Toponymic): Taranan atlas ve sözlüklerde sarı renk adını içeren toplam yüz seksen yer adı saptanmıştır. Bunlardan biri yayla adı, onu belde, dördü ilçe, diğerleri köy adıdır. Sarı, Manisa'nın ilçesi olan Saruhanlı'nın dışında dar-yuvarlak ünlülü biçimiyle yer adları türetmede kullanılmamıştır. Aşağıdaki tabloda

Beldeler B, İlçeler İ kısaltmasıyla gösterilmiş, köy adları için herhangi bir kısaltma verilmemiştir.

Sarıabat	Sarıabdal	Sarıağaç	Sarıağaççayı	Sarıağıl
Sarıahmetler	Sarıalan	Sarıaliler	Sarıayak	Sarıaydın
Sarıbaba	Sarıbahçe	Sarıbalta	Sarıbaşak	Sarıbayır
Sarıbelen	Sarıbey	Sarıbeyler	Sarıbeyli	Sarıbiyık
Sarıboğa	Sarıbudak	Sarıbulak	Sarıbük	Sarıca
Sarıcaali	Sarıcailyas	Sarıcakır	Sarıcakırlı	Sarıcaoğlu
Sarıcaova	Sarıcasu	Sarıcan	Sarıçal	Sarıçalı
Sarıçam	Sarıçanak	Sarıçavuş	Sarıçayır	Sarıçevre
Sarıçiçek	Sarıçimen	Sarıçoban	Sarıçökek	Sarıçubuk
Sarıçukur	Sarıdal	Sarıdallı	Sarıdam	Sarıdana
Sarıdanişment	Sarıdarı	Sarıdavut	Sarıdayı	Sarıdeğirmen
Sarıdemir	Sarıdere	Sarıderesi	Sarıdibek	Sarıdoğan
Sarıdüz	Sarıerik	Sarıfakılar	Sarıfasıl	Sarıfatma
Sarıgazel	Sarıgazi	Sarıgöl	Sarıgöze	Sarıgül
Sarıgümüş	Sarıgün	Sarıgüney	Sarıgüzel	Sarıhacı
Sarıhacılar	Sarıhacılı	Sarıhalil	Sarıhamzalı	Sarıhan
Sarıharman	Sarıhasan	Sarıhasanlı	Sarıhıdır	Sarıhuğlar
Sarıhüyük	Sarıışık	Sarıbrahimli	Sarıkabak	Sarıkadı
Sarıkadılar	Sarıkamış	Sarıkaşık	Sarıkavak	Sarıkaya
Sarıkayalar	Sarıkeçili	Sarıkız	Sarıkızlı	Sarıkoç
Sarıkonak	Sarıkoyak	Sarıkoz	Sarıköy	Sarıkum
Sarıkuşak	Sarıkürklü	Sarılar	Sarılı	Sarımahmutlu
Sarımazı	Sarımehmet	Sarımehmetler	Sarımehmetli	Sarımeşe
Sarımollalı	Sarımustafalar	Sarınasuhlar	Sarınönren	Sarıoba
Sarıoğlan	Sarıoğlu	Sarıot	Sarıova	Sarıömer
Sarıömerli	Sarıören	Sarıpınar	Sarıpolat	Sarısalkım
Sarısaltık	Sarısaman	Sarısaz	Sarıseki	Sarısiğirli
Sarısırat	Sarısipahiler	Sarısöğüt	Sarısu	Sarısungur
Sarısuvat	Sarısüleyman	Sarışeyh	Sarıtanışmanlı	Sarıtarla
Sarıtaş	Sarıtekke	Sarıtepe	Sarıtopallı	Sarıtoprak
Sarıtosun	Sarıveli	Sarıyaka	Sarıyakup	Sarıyamaç
Sarıyaprak	Sarıyar	Sarıyatak	Sarıyayla	Sarıyazma
Sarıyer	Sarıyonca	Sarıyonca	Sarıyurt	Sarıyusuf
Sarıöküz	Çamsarı	Eskisarıbey	Ortasarıbez	Çiftlikсарı
Çiftlikсарıca	Baltasarı	Baltasarılar	Türkmensarı	Türkmensarılar
Sarıbeyler (B)	Sarıbuğday (B)	Sarıgöl (B)	Sarıkavak (B)	Sarıkonak (B)
Sarıköy (B)	Sarısu (B)	Sarıcakaya(B)	Sarıgöl (B)	Sarıkaya (B)
Sarıkamış (İ)	Sarıoğlan (İ)	Sarıyer (İ)	Saruhanlı (İ)	Sarıgerme
Sarıçiçek Yaylası				

Su Adları (Hydronymic): Taranan kaynaklarda, sarı renk adını içeren üç su adı saptanmıştır.

Sarıçay

Sarısu

Sarıyar Barajı

12. SARI RENK ADINI İÇEREN ATASÖZLERİ:Taranan sözlüklerde sarı renk adını içeren dört atasözü saptanmıştır. Bu atasözlerinde sarı; sarı altın, sarı saman ve sarı inek sıfat tamlamaları içinde yer almaktadır. Bu atasözleri; saman sarısı ve altın sarısı renk somutlaştırmalarını da bir yönüyle açıklamaktadır.

Sabır acıdır ama sonu sarı altın : sabır
Sarı saman vaktinde altın olur: değer
İneğin sarısı toprağın karası: kalite
Sarı altının olacağına sarı samanın olsun: gıdanın önemi

13. SARI RENK ADINI İÇEREN DEYİMLER: Taranan kaynaklarda sarı renk adını içeren üç adet deyim saptanmıştır. Bu deyimlerden ikisinde sarı, sarı yağ ve sarı buğday sıfat tamlamaları içinde yer almaktadır. Bu tamlamaların her ikisi de yiyecek adı ve renk tonu olarak kullanılmaktadır. *Sarı Yahudi* kullanımında ise sarı renk adı olumsuz anlam kazanmıştır.

Sarı yağ ile yağlayıp kuyruk yağı ile dağla-: işkence derecesine varan eziyette bulunmak

Sarı Yahudi: paraya düşkün kimse

Sarı buğdayları verdik, sarı gelinleri vermedik: yiyeceğin malzemesi kadar onu yapanların hünerleri de önemlidir

SONUÇ

Bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilerin sayısal dökümü aşağıdaki gibidir. Tablodan anlaşıldığı gibi, sarı özel ad yapımında sıklıkla kullanılmıştır. Bitki ve hayvan adı yapımında da azımsanamayacak sayıda kullanılan sarı, otuz bir adet tona sahip bir renk olarak karşımıza çıkmaktadır.

RENK	HAYVAN	BİTKİ	TIP	KİMYA	EŞYA	YİYECEK	DOĞA	DIŞ GÖRÜNÜŞ	MECAZ	AD BİLİMİ	ATASÖZÜ	DEYİM	TOPLAM
31	42	67	10	2	6	4	5	9	15	205	4	3	403

Türk Dil Kurumu'nun Güncel Türkçe Sözlüğü'nde sarı renk adı için aşağıdaki anlamlar verilmiştir:

1.*isim* Güneş ışığının ayrışma tayfında yeşil ile turuncu ya da portakal rengi arasında olan renk, altının rengi, limon kabuğu rengi.

2. *sifat* Bu renkte olan.

3. *sifat* Soluk, solgun.

Bu çalışmada elde edilen veriler ışığında sarının -pek çok tonu olması nedeniyle- Türk kültüründe önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunların dışında sarı için “beniz rengi, uyuşturucu madde, sinsilik, hastalık, uğursuzluk” anlamları da ortaya çıkmaktadır. Bu anlamların sözlüğe eklenmesi gerekmektedir. Ayrıca sarı benizli olmanın olumsuz bir yönü de olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan, 1999, **Türkçenin Gücü**, Ankara: Bilgi Yayınevi (7. Baskı)
- AKSAN, Doğan, 2000, **Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim**, Ankara: TDK Yayınları-439.
- AKSOY, Ömer Asım, 1998, **Atasözleri Sözlüğü I**, İstanbul: İnkılap Yayınları.
- AKSOY, Ömer Asım, 1998. **Deyimler Sözlüğü II**, İstanbul: İnkılap Yayınları.
- AKTUNÇ, Hulki, 2002, **Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla)**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 3. Baskı.
- BAYRAKTAR, Nesrin, 2003, “*Renk Adlarının Türkçenin Söz Varlığına Katkıları*” **VIII. Uluslar Arası KIBATEK Edebiyat Şöleni**, 16-20 Ekim, Çanakkale.
- BAYRAKTAR, Nesrin, 2004, “*Kara ve Siyah Renk Adlarının Türkçedeki Kavram ve Anlam Boyutu Üzerine*” **TÖMER Dil Dergisi**, Sayı 126, Ekim-Kasım-Aralık, s. 56-77.
- BAYRAKTAR, Nesrin, 2005, “*Kavram ve Anlam Boyutunda Türkçede Ak ve Beyaz*” **V. Uluslar Arası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu**, 24-25 Haziran, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- BAYRAKTAR, Nesrin, “*Kavram ve Anlam Boyutunda Al, Kırmızı ve Kızıl*” **Mustafa Canpolat Armağanı**, Pusan Üniversitesi Yayınları: Kore. (Yayına hazırlanıyor)
- BAYRAKTAR, Nesrin, “*Kavram ve Anlam Boyutunda Gök, Mavi, Yeşil ve Mor*” **Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi** (yayına hazırlanıyor.)
- BAYTOP, Turhan, 1997, **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, Ankara: TDK Yayınları-578
- Derleme Sözlüğü**, 1993, Ankara: TDK Yayınları-211
- DİLÇİN, Cem, 1983, **Tarama Sözlüğü**, Ankara: TDK Yayınları-503
- DURAN, Faik Sabri, 1997, **Büyük Atlas**, İstanbul: Kanaat Yayınları.

- FİNEGAN, Edward-Niko Besnier, 1989, **Language Its Structure and Use**, Harcourt Brace Javanovich College Publishers: Florida-Orlando.
- GENÇ, Reşat, 1996, “*Türk Düşüncesi, Davranışı ve Hayatında Renkler ve Sarı, Kırmızı, Yeşil*” **Nevruz ve Renkler**, Türk Dünyasında Nevruz İkinci Bilgi Şöleni (Ankara, 19-21 Mart 1996), Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Sadık Tural-Elmas Kılıç, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını: 116, s. 41-48, Ankara.
- GÜLENSOY, Tuncer, 1995, **Türkçe Yer Adları Kılavuzu**, Ankara: TDK Yayınları-618.
- GÜNDÜZALP, Selim, 2004, **Deyimler ve Öyküleri**, İstanbul: Zafer Yayınları, 3. Baskı.
- <http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/>
- <http://tdk.org.tr/adsozlugu.html>
- KAROL, Sevinç-Zekiye Suludere, Cevat Ayvalı, 1998, **Biyoloji Terimleri Sözlüğü**, Ankara: TDK Yayınları-699.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali, 1996, **Türkçenin Argo Sözlüğü**, İstanbul: Özgür Yayınları.
- TOKLU, Osman , 2003, **Dilbilime Giriş**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- YALÇIN, Ayhan, 2002, **Dünden Bugüne Adlarımız Soyadlarımız**, İstanbul: Geçit Kitabevi.
- Yeni Tarama Sözlüğü**, 1983, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları-503.
- YURTBAŞI, Metin, 1994, **Sınıflandırılmış Türk Atasözleri**, İstanbul: MEM Ofset, 6. Baskı
- YURTBAŞI, Metin, 1997, **Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü**, Ankara, 2. Baskı.